

Република Србија
**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА**

Број: 601-00-00025/2021-15

Датум: 23.06.2021. године

Београд

Немањина 22-26

**СТРУЧНО УПУТСТВО О ФОРМИРАЊУ ОДЕЉЕЊА И НАЧИНУ ФИНАНСИРАЊА
У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА ЗА ШКОЛСКУ 2021/2022. ГОДИНУ**

Овим упутством ближе се уређује начин формирања одељења и начин на који се утврђује цена услуга, односно одређује висина средстава потребних за остваривање школског програма на основу наставног плана и програма, односно плана и програма наставе и учења и годишњег плана рада школе, сагласно члану 186. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20), Закону о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13- испр, 108/13, 142/14, 68/15, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19 и 149/20), Закону о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС“, бр. 149/20 и 40/21), Уредби о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 159/2020), Закону о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – други закони и 10/19), Закону о образовању одраслих („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 88/17-други закон и 27/18-други закон и 6/20—др. закон), Закону о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон, 6/20 и 52/21) и Закону о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 20/14-УС, 55/14 и 47/18), а према мерилима утврђеним Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 73/16, 45/18, 106/20 и 115/20), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/15, 84/15, 73/16, 45/18, 106/20 и 115/20), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност образовања ученика са сметњама у развоју („Службени гласник РС“, бр. 73/16 и 45/18) и Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања („Службени гласник РС“, број 41/19).

Такође, овим упутством ближе се уређује и начин формирања васпитних група припремног предшколског програма када је школа организатор овог програма, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и

образовању ("Службени гласник РС", бр. 18/10, 101/17, 113/17 - др. закон, 95/18 - други закони и 10/19), Правилником о ближим условима за остваривање припремног предшколског програма ("Службени гласник РС - Просветни гласник", број 5/12) и Правилником о критеријумима за утврђивање мањег односно већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу („Службени гласник РС“ број 44/11).

Формирање одељења и група у основној школи

Број одељења у једном разреду одређен је бројем ученика у том разреду. Уколико школа у свом саставу има и издвојена одељења, одељења у једном разреду формирају се посебно на нивоу матичне школе и посебно на нивоу издвојеног одељења.

Број ученика од другог до осмог разреда утврђује се најкасније до 2. августа 2021. године за наредну школску годину, а за први разред до почетка школске 2021/2022. године.

Приликом формирања нових одељења у првом и петом разреду школа је у обавези да поступи у складу са чланом 31. Закона о основном образовању и васпитању, којим је прописано да одељење истог разреда може да има до 30 ученика.

Изузетно, одељење истог разреда може да има до 33 ученика уз сагласност надлежне школске управе Министарства. За добијање сагласности за формирање одељења са више од 30 ученика школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства до 16. августа 2021. године за наредну школску годину.

Школа је дужна да поступа у складу са одредбама члана 31. Закона о основном образовању и васпитању и у осталим разредима, односно дужна је да се стара да број ученика у одељењу буде у складу са прописаним.

Школа формира одељења првог разреда, у складу са овим упутством кроз информациони систем еУпис. Надлежна школска управа, саветник за финансијско-материјалне послове и Сектор за предшколско и основно образовање и васпитање контролишу примену овог упутства кроз информациони систем и дају сагласност на број и структуру формираних одељења првог разреда.

Уколико је у већ формираним одељењима другог, трећег, шестог и седмог разреда дошло до смањења броја ученика, школа врши поновно формирање одељења у тим разредима, за школску 2021/2022. годину, водећи рачуна о равномерној расподели броја ученика у одељењима. Формирање нових одељења у четвртом и осмом разреду се не препоручује из педагошких разлога.

Образовно-васпитни рад од првог до четвртог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу. Комбиновано одељење састављено од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а одељење од три или четири разреда до 10 ученика.

Васпитна група у школи за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може да има најмање четири, а највише шесторо деце предшколског узраста.

Одељење или група у школи за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може да има најмање четири, а највише 10 ученика. Када одељење чине ученици са сметњама које се манифестују истовремено у неколико области, услед чега се ученик суочава са бројним препрекама у задовољавању основних потреба и потребна им је најкомплекснија подршка, одељење истог разреда има до шест ученика.

Такође, у основној школи која има одељења, односно групе за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, број ученика може да буде најмање четири, а највише 10 ученика.

Изузетно, за одељење или групу са мање од четири ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом школа се обраћа за сагласност надлежној школској управи.

Директор школе најкасније до 15. јула 2021. године доставља надлежној школској управи и саветнику за финансијско-материјалне послове, уз коришћење посебних образаца Министарства просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: Министарство), предлог за формирање одељења за наредну школску годину који садржи податке о броју ученика на нивоу разреда и преглед броја одељења са бројем ученика на нивоу разреда за матичну школу, односно за свако издвојено одељење. Уколико је реч о комбинованом одељењу, образложење школе садржи и податак о броју ученика на нивоу сваког разреда првог циклуса, као и податке о броју комбинованих одељења на нивоу првог циклуса са бројем ученика по разредима у оквиру сваког комбинованог одељења.

За признавање мањег броја ученика у одељењу од прописаног, школа може добити сагласност од надлежне школске управе, на основу:

1. позитивног мишљења просветног саветника и
2. позитивног мишљења саветника за финансијско-материјалне послове.

Школа чији захтев одбије надлежна школска управа, може, ради поновног разматрања да се обрати Министарству - Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, у року од пет дана од добијања негативног одговора надлежне школске управе. У прилогу захтева за поновно разматрање школа доставља првобитно поднет захтев, одговор надлежне школске управе и додатно образложење. Захтеви који су непотпуни, односно неблаговремено поднети, неће бити разматрани.

За припаднике албанске, бошњачке, бугарске, мађарске, румунске, русинске, словачке и хрватске националне мањине образовно-васпитни рад остварује се на језику и писму националне мањине, односно двојезично, ако се приликом уписа у први разред за то определи најмање 15 ученика.

Школа која је верификована за извођење наставе на језику националне мањине, у обавези је да, приликом уписа ученика у први разред, омогући родитељу, односно другом законском заступнику да се изјасни за језик на коме ће ученик похађати наставу (српски језик или језик националне мањине), што се остварује уз коришћење прописаног обрасца.

Школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност министра просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: министар), односно надлежног органа аутономне покрајине, у складу са законом. Уз захтев за добијање сагласности, школа обавезно прилаже и мишљење надлежног националног савета националне мањине у смислу члана 15. став 1. тачка 3) Закона о националним саветима националних мањина.

За признавање мањег броја ученика од прописаног у одељењу у коме се образовно-васпитни рад остварује на језику и писму националне мањине, школа може добити сагласност од надлежне школске управе, на основу:

1. позитивног мишљења просветног саветника и
2. позитивног мишљења саветника за финансијско-материјалне послове,
3. позитивног мишљења надлежног националног савета националне мањине.

За признавање мањег броја ученика одпрописаног у одељењу у коме се образовно-васпитни рад остварује на језику и писму националне мањине, директор школе обраћа се најкасније до 15. јула 2021. године надлежној школској управи. Захтеви који су непотпуни, односно неблаговремено поднети, неће бити разматрани.

Школа којој је одбијен захтев за признавање мањег броја ученика од прописаног у одељењу у коме се образовно-васпитни рад остварује на језику и писму националне мањине, ради поновног разматрања, а уз додатно образложење, може да се обрати Министарству - Одсеку за људска и мањинска права у образовању, у року од пет дана од добијања одговора надлежне школске управе.

У прилогу захтева за поновно разматрање школа доставља првобитно поднет захтев и одговор надлежне школске управе Министарства. Одсек за људска и мањинска права у образовању решава о поновљеном захтеву и доноси одлуку, о чему обавештава школу, а збирни преглед захтева са одлукама доставља Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање.

Захтеви који су непотпуни, односно неблаговремено поднети, неће бити разматрани.

Формирање група за обавезне предмете, изборне програме и слободне наставне активности (СНА)

Одељење се дели на групе за обавезне предмете за које је то предвиђено планом и програмом наставе и учења. У складу са тим, за формирање групе за обавезни предмет, са мањим бројем ученика од прописаног, школа такође прибавља сагласност по истој процедури и у истим роковима, као када је реч о формирању одељења.

Изборни програми и слободне наставне активности могу да се реализују на нивоу одељења или на нивоу групе у зависности од броја ученика који су се за исте определили, односно у складу са резултатима анкете на нивоу разреда. Уколико се сви ученици у одељењу определе за исти изборни програм и слободну наставну активност, одељење се не дели на групе.

Групе за изборне програме и слободне наставне активности се формирају на нивоу одељења ако је број ученика који су се изјаснили за одређени изборни програм и слободну наставну активност већи од 15, а уколико је број ученика који су се изјаснили за одређени изборни програм на нивоу одељења мањи од 16, група се формира на нивоу разреда и има највише 30 ученика. Број тако формираних група не може бити већи од броја одељења у разреду.

За признавање броја група који је већи од броја одељења, као и група са мање од 15 ученика, школа прибавља сагласност по истој процедури и у истим роковима као када је реч о формирању одељења.

Број група другог страног језика одређен је бројем одељења истог разреда. За признавање броја група који је већи од броја одељења, као и признавање групе са мањим бројем ученика од прописаног (мање од 15 ученика) школа прибавља сагласност по истој процедури и у истим роковима као када је реч о формирању одељења.

Школа може да остварује изборни програм Матерњи језик/говор са елементима националне културе на албанском, босанском, бугарском, буњевачком, мађарском, македонском, немачком, ромском, румунском, русинском, словачком, словеначком, украјинском, хрватском и чешком језику и писму, односно влашком говору на основу анкетања родитеља, односно других законских заступника ученика свих одељења, што треба спровести до 1. јула 2021. године за наредну школску годину. За ученике првог разреда анкетања треба спровести најкасније до 7. септембра 2021. године.

Изузетно, за признавање група за изборни програм Матерњи језик/говор са елементима националне културе са мање од 15 ученика по разреду, школа се може обратити за сагласност надлежној школској управи Министарства. За признавање групе са мањим бројем од 15 ученика од другог до осмог разреда, школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства до 2. августа 2021. године, а за први разред до 13. септембра 2021. године.

Школа у којој се остварује изборни програм Матерњи језик/говор са елементима националне културе може да формира узрасно хетерогену групу на нивоу циклуса, односно групу коју чине ученици од првог до четвртог разреда (ученици првог циклуса) и/или групу коју чине ученици од петог до осмог разреда (ученици другог циклуса). Такође, групе за изборни предмет матерњи језик/говор са елементима националне културе се могу формирати и на нивоу више школа у једној општини уз сагласност надлежне школске управе Министарства. У анкетању родитеља, као и у формирању група на нивоу више школа, подршку може да пружи национални савет одређене националне мањине.

Хетерогена група ученика која изучава изборни програм матерњи језик/говор са елементима националне културе, на нивоу једне или више школа, састављена од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а група састављена од ученика три или четири разреда може да има до 10 ученика.

Коначну одлуку о одобравању формирања група за изучавање изборног програма Матерњи језик/говор са елементима националне културе доноси надлежна школска управа, уз могућност консултације са националним саветом одговарајуће националне мањине, а најкасније до 20. септембра 2021. године.

Ово упутство се не примењује у формирању група за пружање додатне образовно-васпитне подршке у основним школама обухваћеним пилот пројектом проширене организације једносменског рада, а према решењу које се доноси за школску 2021/2022. годину.

Формирање одељења целодневне наставе и група продуженог боравка у основној школи

Постојећа група продуженог боравка (група за коју је већ добијена сагласност) за ученике првог разреда или другог разреда (хомогена група), односно првог и другог разреда (хетерогена група), у школској 2021/2022. години, има најмање 25, а највише 30, односно 33 ученика.

Изузетно, за признавање мањег броја ученика од 25 у постојећој групи продуженог боравка, школа се уз образложење обраћа надлежној школској управи Министарства, ради добијања сагласности најкасније до 2. августа 2021. године.

Школа, чији је захтев за признавање мањег броја ученика од 25 одбијен од стране надлежне школске управе Министарства, уз образложење се обраћа Министарству - Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, ради добијања сагласности најкасније до 20. августа 2021. године. Уз захтев који се доставља сектору, школа прилаже одговор надлежне школске управе Министарства и додатно образложење захтева.

Отварање новог одељења целодневне наставе и нове групе продуженог боравка за ученике првог и другог разреда основне школе у школској 2021/2022. години, може се вршити само уз сагласност Министарства.

Крајњи рок за подношење захтева школе за ново одељење целодневне наставе/нову групу продуженог боравка надлежној школској управи је 15. јул 2021. године.

За добијање сагласности за отварање новог одељења целодневне наставе и нове групе продуженог боравка, у школској 2021/2022. години, основна школа подноси захтев надлежној школској управи Министарства, уз који прилаже следећа документа: иницијативу савета родитеља; сагласност наставничког већа; одлуку школског одбора и елаборат о образовно-васпитном раду целодневне наставе, односно продуженог боравка.

У поступку утврђивања испуњености услова Министарство, на нивоу надлежне школске управе, прибавља:

1. стручно мишљење просветног саветника надлежне школске управе, чији је саставни део преглед стања одељења целодневне наставе/група продуженог боравка (број одобрених одељења/група) и обухват ученика;

2. стручно мишљење саветника за финансијско-материјалне послове о могућности финансирања целодневне наставе, односно продуженог боравка, са прибављеном сагласношћу начелника одељења за материјално-финансијске послове, односно помоћника министра за послове финансија;

3. записник просветног инспектора о испуњености услова за формирање нове групе продуженог боравка, односно одељења целодневне наставе.

Након утврђивања испуњености услова, захтев се, уз образложење, прослеђује Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, на даљу надлежност. Образложење обавезно садржи и предлог за давање, односно одбијање сагласности, који је заснован на стручним мишљењима просветног саветника, саветника за финансијско-материјалне послове и на записнику просветног инспектора.

Изузетно, сагласност за формирање нове групе продуженог боравка може бити дата на период од годину дана, односно за једну школску годину. Сагласност за формирање нове групе у овом случају даје се на основу сагледавања реалних околности - окружење у којем се школа налази, повећање броја ученика, као и заинтересованост родитеља, односно других законских заступника за укључивањем њихове деце у продужени боравак.

Формирање васпитних група припремног предшколског програма у основној школи

Основна школа која је верификована за остваривање припремног предшколског програма формира васпитне групе, при чему број деце у групи не може бити мањи од 15 ни већи од 26.

Изузетно, број деце у васпитној групи припремног предшколског програма (у даљем тексту: група ППП) може да буде и мањи од 15, односно већи од 26, уз сагласност Министарства.

За добијање сагласности за формирање групе ППП са мањим, односно већим бројем деце од прописаног, у школској 2021/2022. години, основна школа подноси захтев надлежној школској управи Министарства, који садржи податак о броју деце одговарајућег узраста (деца рођена у периоду од 1. марта 2015. до 29. фебруара 2016. године), уз који прилаже копију решења о верификацији основне школе за остваривање ППП.

За формирање нове групе ППП установа се обраћа надлежној школској управи Министарства ради добијања сагласности, најкасније до 1. септембра 2021. године.

Установа којој је одбијен захтев за сагласност, ради поновног разматрања, а уз додатно образложење, може да се обрати Министарству - Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање у року од 10 дана од добијања одговора. У прилогу овог захтева установа доставља првобитно поднет захтев и одговор надлежне школске управе Министарства.

Непотпуни, односно неблаговремено поднети захтеви неће бити разматрани.

Формирање одељења и група у средњој школи

Средња школа је дужна да одељења формира у складу са чланом 29. Закона о средњем образовању и васпитању.

Школа формира одељења првог разреда, у складу са овим упутством, уписом ученика кроз портал *Моја средња школа* или непосредним подношењем документације средњој школи у коју је ученик распоређен уписом. Надлежна школска управа, саветник за финансијско-материјалне послове и Сектор за средње образовање и васпитање и образовање одраслих сачињавају извештаје о броју и структури формираних одељења првог разреда.

Одељење не може имати мање од 15 ученика.

У одељењу, односно васпитној групи ученика у школама за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом може бити од шест до 12 ученика.

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад се остварује и на језику и писму националне мањине, односно двојезично, ако се приликом уписа у први разред за то определи најмање 15 ученика. Школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност Министарства. Уз захтев за добијање сагласности, који се доставља Министарству - Сектору за средње образовање и васпитање и образовање одраслих, школа обавезно прилаже и мишљење надлежног националног савета националне мањине у смислу члана 15. став 1. тачка 8) Закона о националним саветима националних мањина.

У средњим стручним школама одељење се може формирати спајањем два различита образовна профила у истом трајању, уколико имају исти наставни план и програм/план и програм наставе и учења за најмање пет обавезних предмета, под условом да се настава остварује на истом

